

Menighederne — vil ſøge at bruge de Midler, der ere givne den i Kraft af Grundloven til indenfra, fra dens egen Fylde, med de Kræfter, der ſtaa til dens Naadighed, at begynde en Virksomhed, ſom kan modtage de Fremſkridt, der ved diſſe Love ere tilſigtede. Jeg ſavner i den Henſeende altfor meget Selvvirksomhed fra Folkets Side. Naar der her i Danmark tales om Menighedslivet, om Frimenigheder enten i den ene eller i den anden Retning, ſaa maa jeg ſige, at jeg ikke ſer Andet end meget løſe Spor deraf; der ſkal efter min Mening gribes ganſke anderledes kraftig til, for at Noget, der kunde ligne et religiøſt Folkeliv, kan komme tilſtede; men jeg tror ikke, at det kaldes tilſtede igjennem den Slags Love, vi her give, men at det kaldes tilſtede ved en fri Selvvirksomhed fra Folkets Side, der jo ifølge Grundloven har ſaaet Ret til at benytte ſig af ſin Frihed i ſtort Omfang. Maaſke jeg endnu, inden jeg ſluttes, maa tilføie, at jeg med Henſyn til det Spørgsmaal, ſom her foreligger, nemlig om Menighedernes Delagtighed i Valget af deres Præſter, tidligere tror at have udtalt mine Bemærkninger, og jeg ſkal derfor ikke ſøie Noget til, men jeg mener, at netop den Organisation, den Ordning og den Styrelſesmaade, ſom vi have havt her i Landet med Henſyn til at beſtille Præſterne, nemlig at ſende dem med et Kaldsbrev til de forſkjellige Menigheder, uden at de ſtode i den allermindſte Forbindelſe med diſſe, har bidraget overordentlig meget til at ødelægge Menighedslivet i Danmark, og hvis der alſaa ſkal kaldes Noget tillive imod de Kræfter, ſom det ærede Medlem omtalte, ſer jeg ikke rettere, end at Selvvirksomhed fra Folkets egen Midte maa være det eneſte Mittel i den Retning. Beſtillingen af nye Præſter eller, ſom den ærede Kirkeminifter en Gang har kaldt dem, beaandede Præſter vil efter min Formening ikke forſlaa det Alleringeſte overfor de Kræfter, der ere komne til Dmtale her. Altsaa, jeg for mit Bedkommende ſer ingen Ulykke i, at der ikke bliver Noget af dette Forſlag; thi det forekommer mig ikke at være et Mittel til at gjøre noget virkelig Fremſkridt i denne Henſeende. Der maatte i ſaa Fald

være kommet et ganſke andet Baand mellem de unge Menneſker, der uddanne ſig til denne Gjerning, og ſelve Menighederne; men jeg ſer ikke hos diſſe unge Menneſker en religiøs Beſtræbſe af en Natur, der i mindſte Maade ſtaar i Forhold til de Kræfter, der omtales, og heller ikke ſer jeg i ſelve Menighederne, forſaavidt ſom de gaa i Retning af beſtillende Præſter — naar jeg undtager nogle enkelte, der gaa i en beſtemt Retning indenfor Folkekirken Omraade, og hvor der er et Liv indenfor deres Kredſ, men ſom ikke kommer hele den ſtore Kredſ af Folkekirken til Gode, og ſom føre deres eget Liv for ſig ſelv —, noget ſaakaldet Menighedsliv eller religiøſt Liv, der ſtaar i Forhold til de Kræfter, der ere i Færd med at bryde løs. Derimod ſer jeg noget Andet, og det er dette, at der under Beſtyttelſe af den Trofrihed, ſom er givet i Grundloven, paa mange Steder findes en Bækkelſe af Mænd ud af Folket, Mænd, ſom der ved diſſe Love ikke er Tale om i mindſte Maade at vinde for Folkekirken eller det religiøſe Liv; de Prædikanter, der ikke ere ordinerede, men ſom dog ere udgaaede af Folket, og ſom vi ſe komme frem dagligdags, er der jo ſlet ikke Tale om i diſſe Love. Maaſke jeg tør slutte med et Duffe; da jeg hylder den Tanke, der har fremkaldt diſſe Love, maatte jeg onſke, at de forſkjellige Kræfter i Folket, der have en levende Følelſe af, at denne vigtige Sag bør begyndes ud af Folket ſelv, benyttede ſig af Grundlovens Midler til rundt omkring i Landet at ſtabe et religiøſt Samliv i Kredſe til at erſtatte, hvad vi i længere Tid ikke have Udſigt til at faae gjennem det her tilſigtede Lovforſlag.

Spørgſpro: Det ærede Medlem vilde ikke have, at vi maatte give Love ſom diſſe, men at Befolkningen omkring i Landet ved Selvvirksomhed ſkulde ſtaffe ſig den fornødne Frihed til det kirkelige Livs Fremme. Det forekommer mig at være en beſynderlig Tankegang. Han henviſte til, at Folket ifølge Grundloven havde de fornødne Midler til at udvikle en ſaadan Selvvirksomhed, men det er jo dog klart, at den Selvvirksomhed, ſom Grundloven giver, i kirkelig Henſeende kun be-